

Borgarbyggð
Ásgerður Hafdís Hafsteinsdóttir
Digranesgötu 2
310 Borgarnes

Reykjavík, 11. júní 2024
UST202405-174/A.B.
10.04.03

Efni: Tillaga - Deiliskipulag - Íþróttasvæði í Borgarnesi - Borgarbyggð

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Borgarbyggðar er barst 21. maí sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að deiliskipulagi fyrir íþróttasvæði í Borgarnesi.

Í erindinu kemur fram að vinnslutillagan tekur til 8,2 ha íþróttasvæðis í Borgarnesi en þar er að finna æfingarvöll, knattspyrnu- og frjálsíþróttavöll, sundlaugarsvæði, íþróttahús og aðstöðu fyrir Ungmennasamband Borgarfjarðar.

Svæðið afmarkast til austurs af íbúðarbyggð (Í4 og Í3), til suðausturs af opnu svæði (O2, Skallagrímsgarður), til suðurs af lóð grunnskóla Borgarness (Þ3) og íbúðarbyggð (Í1). Til suðvesturs afmarkast svæðið af opnu svæði (O2) og hverfisvernd í þéttbýli (H1) og að lokum til vesturs og norður af sjó.

Auk þess segir að á deiliskipulagssvæðinu séu þrjár lóðir; lóð íþróttahússins og sundlaugarinnar, lóð undir fyrirhugað fjölnota íþróttahús þar sem nú er sparkvöllur, og lóð Ungmennasambands Borgarfjarðar sem tilheyrði áður deiliskipulagi skólasvæðisins. Deiliskipulagið nær til austurs yfir lóðina Þorsteinsgötu 5. Gerð er breyting á deiliskipulaginu Skólasvæði, Þ3, grunnskólinn í Borgarnesi frá árinu 2017 samhliða þar sem skipulagssvæðið er minnkað sem nemur lóð Skallagrímshöfn 7a.

Landfylling

Í erindinu kemur fram að unnið er að breytingu á aðalskipulagi samhliða gerð vinnslutillögunnar. Í greinargerð aðalskipulagsbreytingarinnar er vitnað í gildandi aðalskipulag þar sem gert er ráð fyrir 0,5 ha landfyllingu. Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað sé um áætlaða efnisþörf landfyllingar og hvaðan efnið muni koma.

Miðað við framkvæmdarlýsinguna eru líkur á að um opna landfyllingu sé að ræða og því um að ræða varp í hafið samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Umhverfisstofnun vekur athygli á að samkvæmt 9. gr. laganna er varp efna og hluta í hafið óheimilt. Umhverfisstofnun getur þó, að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar, veitt leyfi til að eftirtöldum efnum og hlutum sé varpað í hafið:

- dýpkunarefnum,
- náttúrulegum, óvirkum efnum, þ.e. föstum jarðefnum sem ekki hafa verið unnin

efnafræðilega og samsett eru úr efnum sem ólíklegt er að losni út í hafsvæðið,
c. fiskúrgangi frá fiskverkunarstöðvum í landi, enda standi sérstaklega á.

Umhverfisstofnun vill vekja athygli á að með umsókn um varp í hafið þurfa að berast stofnuninni upplýsingar samkvæmt viðauka I við leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis.¹

Stjórn vatnamála

Umhverfisstofnun bendir á að ekki er fjallað um lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og vatnaáætlun 2022-2027¹ í greinargerð. Lögin ná yfir grunnvatn og allt yfirborðsvatn (þ.e. straumvötn, stöðuvötn, árósavatn, strandsjón, lón og jökla). Fram kemur í 28. gr. laganna þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun og lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála. Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar. Sveitarfélagið þarf að fjalla um og meta áhrif skipulagsins á vatnshlot þar sem það á við (þar sem fyrirséð er álag á vatn).

Það þýðir að einn af umhverfisþáttunum, m.a. vegna landfyllingar, sem skoða þarf í umhverfismatinu er **áhrif á vatn**. Í umhverfismati þarf að leggja mat á það hvort framkvæmdin (landfyllingin) verði til þess að umhverfismarkmið vatnshlotanna náist ekki.

Öll strandsjávarhlot eiga að vera í a.m.k. góðu vistfræðilegu og góðu efnafræðilegu ástandi. Nái vatnshlot ekki umhverfismarkmiðum skal fara í aðgerðir til að draga úr álagi, leggja til mótvægisáðgerðir eða breytingar á framkvæmd til að tryggja gott ástand vatns.

Framkvæmdin mun hafa áhrif á eftirfarandi strandsjávarhlot Borgarfjörður 104-1387-C. Umrætt vatnshlot hefur ekki verið ástandsflökkað, þ.e. vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand vatnshlotsins er ekki þekkt.

Því vill Umhverfisstofnun benda á mikilvægi þess að framkvæmdaraðilar séu upplýstir um að ítarlegra áhrifamat landfyllingarinnar á vatnshlotið þarf að liggja fyrir áður en framkvæmdaleyfi er veitt svo leyfisveitandi (í þessu tilfelli sveitarfélagið) geti tekið afstöðu til þess hvort framkvæmdin sé í samræmi við vatnaáætlun og lög um stjórn vatnamála. Slíkt áhrifamat skal m.a. innihalda upplýsingar um:

- Vatnshlotið sem um ræðir, ástand þess og umhverfismarkmið.
- Áhrif vegna framkvæmdarinnar og hvernig hún hefur áhrif á gæðapætti sem eru notaðir til að ástandsmeta strandsjávarvatnshlot, sjá nánar kafla 3.2.1 í vatnaáætlun.² Ef greind eru líkleg neikvæð áhrif, bein eða óbein, á gæðapættina vegna framkvæmdarinnar þarf að gera sérstaklega grein fyrir þeim tengslum og umfangi áhrifanna. Einnig hvort umhverfismarkmið munu nást eða ekki.

¹ [Leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis okt2019.pdf \(umhverfisstofnun.is\)](#)

² [Vatnaáætlun 2022-2027](#)

- Hugsanlegar mótvægisáðgerðir til að koma í veg fyrir neikvæð umhverfisáhrif (þ.e. ef í ljós kemur að umhverfismarkmið munu ekki nást).
- Samlegðaráhrifum allrar starfsemi (núverandi og fyrirhugaðri) sem hafa eða geta haft áhrif á vatnshlotið.

Gæðapættirnir sem skilgreindir hafa verið fyrir strandsjó eru nítrat, fosfat, blaðgræna, hryggleysingjar á mjúkum botni og botnþörungur á hörðum botni. Umhverfisstofnun bendir á að landfylling getur einnig haft áhrif á vatnsformfræðilega gæðapætti sem hafa þó ekki enn verið skilgreindir í strandsjó. Breytingar á vatnsformfræði geta valdið áhrifum á ofangreinda gæðapætti.

Umhverfisstofnun bendir á að landfylling getur haft neikvæð áhrif á líffræðilega og eðlisefnafræðilega gæðapætti strandsjávar, t.d. botnhryggleysingja og þörungur og getur þ.a.l. valdið því að vatnshlotið nær ekki þeim umhverfismarkmiðum sem hafa verið sett fyrir það.

Umhverfisstofnun bendir á að ef áhrifamatið leiðir í ljós hnignun eða mögulega hnignun skv. 18 gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála þarf framkvæmdaaðili að sækja um heimild til stofnunarinnar til breytingar á vatnshloti.

Náttúruvernd

Umhverfisstofnun bendir á að svæðið er einungis á tillögu Náttúrufræðistofnunar Íslands að B-hluta náttúruminjaskrár. Auk þess bendir stofnunin á að Borgarvogur er á náttúruminjaskrá sem aðrar náttúruminjar og leirurnar. Skipulagssvæðið nær til svæðisins og nýtur það sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013. Því þarf að uppfæra tillöguna í samræmi við ofangreint.

Virðingarfyllst,

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Kristín Björk Birgisdóttir

sérfræðingur